

*Spedizione in abbonamento postale.
Poštnina plačana v gotovini*

Oddajna pošta Ljubljana

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1942-XX

3

»VIGRED«, ženski list. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša lir 11.50. Če se naroči 20 izvodov pod enim naslovom, samo lir 9.50.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Mašič) v Ljubljani, Slomškova ulica 1. — Uredništvo (odgovorna urednica Zora Požanel) in upravništvo Slomškova 1. — Telefon št. 40-34.
Tiska Zadržna tiskarna (M. Blejec) v Ljubljani.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Slomškova ulica 1.

Vsebina:

Duhovni šopek materi (F. Terpin). — Mati (J. Kmet). — Neobhojena razpotja (Janez Jalen). — Potovanja po Umbriji (D. O. D.). — Moja mati (M. Žnidaršič). — Šopek marjetic (J. Krivec). — Prehrana zdravega in bolnega človeka (M. Sivec). — V naših domovih. — Za pridne roke.

V I G R E D

IMA V ZALOGI IN PRIPOROČA:

1. »Mati vzgojiteljica« L 6.50
2. »Med pomladjo in poletjem« . „ 4.—
3. »Predavanja socialnega tečaja« „ 4.—
4. »Materam« „ 1.50
5. »Kuhaj varčno in dobro«, II. zv. „ 1.50
6. »Praktični nasveti gospodinji« „ 1.50
7. »Higiena žene« „ 1.50
8. »Higiena hiše« „ 1.50
9. »Zdravilne rastline« „ 1.50

Knjižice 4. do 9. morete plačati tudi v pisemskih znamkah

Duhovni šopek materi

Fanči Terpin

Jutro vstaja... Vse diši po hladu tople poletne noči, v tišino jutra se prebuja zopetno življenje. Proti sončnim grebenom pa stopa po stezi otrok-deklica, polna še spečih življenskih moči, roke trdno drže Katekizem, številne ovčke pa se tiho pogovarjajo ž njo...

*

Prišlo je življenje z vso lepoto in vzvišenostjo tihe dekliške skrivnosti, prišlo je kot pride pomlad, ki ne pozna ne vrat, ne zastrtih oken, ne mrzlih src. Deklica pa stoji sama pred vso nalogo življenja — tujka: srce pa išče opore v rodni koči, kjer je nekoč sedela za kolovratom mati in sta peli. A zdaj nima nikogar: nima nje, ne belih ovčk, samo srce ima, ki kliče po toploti in nežnosti.

*

Sveče v glavnem oltarju Matere božje so prižgane: čakajo, da bodo žive priče vesoljnemu prizoru — združitvi dveh src. Pred Njen oltar je kanila solza neveste,

krvava solza mladega srca, njenih težkih žrtev je samo nebo zahotelo.

*

Mučen, v negotovosti dočakan trenutek: rojstvo, težki, a najlepši trenutek mlade mamice. Samo trenutek je težak, a je že pozabljen; pozabljena bo vsa njena osebnost, darovala jo je velikodušno novemu bitju: prvemu otroku! — Spomin na ovčke, ki je že ugašal, je oživel, misel na rodni dom blaži neprespane noči... samotni koraki v tujih domovih se razblinjajo. Saj je mamica lastnemu srcu, detetu, kateremu je darovala vso prihranjeno, čuvano ljubezen, močno vero v Njega, ki ji bo v blagoslov spremenil težke žrtve...

*

Mati, vzela sem sličico iz Tvojega življenja, težkega in trpljenja polnega: a ko sem prišla do slike mojega rojstva, mi duša umolkne — ker blagoslov Tvojega življenja — hočem izpričavati z vsem srcem, saj sem kraljica v Tvoji Ljubezni!

Mati

J. Kmet

V sobo je stopila mati. Lahno se je nasmehnila, a njen smeh je bil vprašujoč in otožen; čudno so ji vzvalovale ustnice.

France je zaprl knjigo in se naslonil na stol. Že se je materi hotel zasmejati in ji poočitati, da mu je vedno za petami. A videl je njen obraz, tajna sila mu je zaustavila besedo. Vstal je in stopil k oknu.

»Tako si vedno sam, vse počitnice boš pretičal v sobi.«

»Eh, kaj!« Zamahnil je z roko, nejevolja se mu je pokazala na licu. Mati ni niti za hip odmaknila oči od njega.

»K fari ne greš nič, vsaj pokazat bi se šel.« Stopila je naprej in se boječe nagnila nad pisanje.

»Oh, saj ne razumete!« Pograbil je popisan papir, beli ovoj je vtaknil v knjigo. A ona se ni umaknila, zdelo se mu je, da je njeno srce zvrhano polno, pa si ne upa izgovoriti.

»Pred menoj skrivaš?« mu je oponesla.

V očeh ji je otožno zagorelo. Gledala je Francetu v srce; najraje bi planil kamor koli, samo da ga ne bi sodile materine oči. Mile so in vdane, a vse vidijo in

v hipu presodijo tako natančno kot nikoli sodniki — in odpustijo. Nova guba se ji je začrtala v čelo, žilasta roka ji je nemo slonela ob robu mize.

France je obstal kakor vkovan v njene oči. Mučila ga je tišina, da je slišal udarce lastnega srca. Hotel je spregovoriti, samo da bi pretrgal ta bolesten molk, pa je beseda zastala v grlu. Mati ima tajno moč, neznansko moč...

»Nič vam ne prikrivam, poglejte knjige, če hočete...« Butnilo je iz njega v presekanih stavkih. Povesil je oči.

Mati ga je pogledala prizanesljivo in užaljeno, kakor zna samo mati, kadar jo hoče otrok prevarati. Mati vidi resnico in laž v sredo srca. Ni odgovorila, iz predpasnika je vzela pismo in ga položila na mizo. »Obleko sem snažila, pa sem dobila.« Roka je vzdrhtela.

France je v hipu spoznal pismo, zasmelo mu je v glavi in pred očmi se mu je zavrtelo. Ujel se je za stol in sedel. Zakril je z dlanmi obraz, da ne bi videl materinih oči. Začutil je težko krivdo, neme materine oči so ga obsodile.

»Tega pisma ti nisem jaz pisala, ne oče, tudi sestra ima drugačno pisavo.«

Ta mehki očitek ga je zapekel, da bi kriknil, padel na kolena in prosil odpuščenja. A ni se ganil, niti oči ni dvignil. Saj ni odpuščenja...

»Ona ti je več kot jaz,« dvignila je predpasnik na oči, se obrnila in tiho zaprla vrata.

Čez dolgo je dvignil glavo, vsi njeni žalostni pogledi zadnjih dni so se neprebolni vsadili v srce, da je zakrvavelo. V najsvetejšem čustvu jo je ranil. Vedel je, da mu je odpustila, a pozabiti ne bo mo-

gla; vsak pogled ga bo spraševal in prosil: »Ali jo res bolj ljubiš?« — — —

Pred njim je ležalo pismo.

»Julka!« je kriknil, da se je samega sebe ustrašil. Z mrzlično naglico je vzel novo pismo in zapisal: »Predme je stopil angel in me vprašal: „Ali bolj ljubiš njo, kakor mater?“ Zajokal sem, tako silno me je zbolelo vprašanje. „Odgovori!“ V rokah se mu je bliskal ognjen meč. Srce je strepetalo, dvignilo se je in samo s seboj se je borilo, jaz pa sem se zvijal v bolečini. Mati in ti sta se borili, mislil sem, da ne bom preстал. Izmučen, še z zadnjimi močmi sem vzkliknil: Mater! V smrtni stiski se je odločilo srce, saj veš, srce ne bo nikoli preklicalo. Pozabi, Julka!«

»Mati!«

Tiste dni je France begal v nemiru, ni mogel prenesti materinega pogleda. Pa mu ni očitala, še v mislih ne, da se je med njo in med sina vrinila Julka, ki ni mati, ki nikoli ne more ljubiti kot mati. France je nosil krivdo kakor smrtni greh, žgala ga je, težila in obsojala. V mraku je stopil k ognjišču, mati je slonela pred pečjo in zrla v ogenj, krivica in zločin sta jo upognila.

»Vse je bilo laž!« Iz žepa je potegnil pismo, ga zmečkal v roki in ga vrgel med goreča polena.

»Mati!« njegov glas je prosil odpuščenja, njegov pogled je iskal ljubezni, globeke in vdane ljubezni.

»O, otrok moj!« je dejala tiho. »Saj sem vedela, da me ne moreš tako žaliti.« Nasmehnila se je v največji sreči in se oklenila Francetove roke. Utihičila je, utihnili so tudi France, da ne bi materi oskrunil največje in najsvetejše trenutke...

Neobhojena razpotja

Janez Jalen — (Nadaljevanje)

Spomladansko sonce.

Po svečnici je potegnil jug. Hitro je pobiral sneg. Pôta so se razmehčala. V dobrem tednu so pa pomladanski vetrovi posušili tudi blato.

Najprej je odkopnela prisojna Reber. Sonce je hitro privabilo kurjice iz zemlje. Vse belo jih je bilo. Razcvelo se je resje.

Zdaleč se je videlo, kakor bi bili robovi pregrnjeni z rdečimi preprogami. Vrba je odgnala mačice. Z leske se je uspal cvetni prah. Dren se je okrasil z drobnimi zlatimi cveti. V prisojna zatišja je pa pomlad nasula trobentice.

V vrtovih, na hrastih in lipah so od jutra do večera prepevali ptiči. Vrnili se je

postovka in se vozila okrog zvonika. Prve lastovnice so švigale nad poljem in nad slemenimi.

Oživele so njive. Konji so vlačili plug in brano. Ženske so trebile vrtove in meje. Moški so za njimi pobirali trebeže in zasipali z njimi razvožene kolovoze.

Na veliki torek popoldne so Danejevi trebili Črvice. Matija in Ciril sta nakladala listje, ki sta ga bili nagrabili mama in Vida. Med njima je pa stopicala Metka in mahala z dolgo šibo, ki ji jo je bil odrezal ata. Tudi Jeranovi so ta dan trebili sečo v Črivicah. Na drugo stran ceste je pa stric Joža posekaval grmovje. Venomer se je oziral po Vidi in čakal prilike, kdaj bi mogel sam brez priče govoriti z deklíčem.

Vidi se je kar zdelo, kaj stric name-rava. Prav nalašč se je držala mame. Nazadnje jo je pa le zmogla radovednost, če prav sluti. Odšla je trebit na drug konec, na ozare v mejo puščene njive. Metka jo je kaj kínału pogrešila. Pristopicala je za njo.

Vida še ni pograbila pol ozar, ko je že utihnila stričeva sekirica. Prikadil je po hribu navzdol cigareto in se ustavil tik Vide.

»Pa podvizaš, kakor bi hotela vse danes narediti,« je ogovoril in pohvalil Joža hčer svoje sestre.

»Se mudi, ko že trava odganja. Grablje bi prinesli s sabo, da bi pomagali.«

»Imam drugih poslov več kot preveč. Pa za mlada dekleta je zdravo, če se veliko gibljejo in imajo polne roke dela. Jim vsaj prazne marnje ne blodijo po glavi.« Joža je Vidi navihano pomežiknil.

»Aha, je že začel,« je pomislila Vida. Rekla pa je:

»Mar so meni traparije.«

»Eeee! Ne delaj se vendar otročjo. Kakor bi ne videla, da že fantje hodiyo za tabo.« Stric je odvrget ogorek cigarete.

»Kdo pa hodi?« se je potajila Vida.

»Ulčarjev štefan že. Mi je sam priznal.«

»Če bi bilo prav res, je to en sam. Vi pa kar o fantih govorite.«

»Res je, res. Sama dobro veš. Samo

Najlepše so materine roke

Kunstelj A.

Pogledaš kdaj roke svoje matere? Poglej jih vsak dan in spoznala boš, da so njene dlani ogledalo najlepše ljubezni, ter najbolj mučnega dela.

Nikdar ne počivajo, nikoli ne najdejo časa, da bi delale zase. Pozno v noč si ovije mati okoli prozornih prstov rožni venec, takrat jih sklepa v molitvi zate. Ti tega ne vidiš.

Njene roke ne poznajo nege. Nosijo razpoke in žulje; vsi ti pa so znak ljubezni. Grapave so in trde, pa vendar božajo tako mehko.

Materine roke — trudne, vele, žuljave so najlepše in najdražje na svetu. Spoštuj jih, četudi so grapave, kajti sleherni dan so nosilke blagoslova.

meniti se nočes z njim. Ti utegne biti kdaj še žal.« Stric se je zresnil.

»Ne verjamem. Če mi bo, naj mi pa bo.« Vida je bila kar kratkih besedi.

»Ne vem, če imaš prav. Štefan je pаметen fant. Ne kadi, ne pije, kvečjemu kako pivo včasih. Je varčen in priden za delo. In v tovarni je pred kratkim napredoval za prvega topilca. Njegovi postavi pa tudi ni kaj reči.«

»Saj nisem nič rekla. Samo v tovarniški dim jaz ne grem.«

»Kdo te pa sili. Si pa tu okrog kje postavita hišo.«

»O, že kar hišo,« se je narejeno čudila Vida. »Koliko vam je pa dal štefan, da ga tako priporočate?«

Stric je postal že kar hud: »Kaj mi bo dal. Nič mi ni dal. Tebi dobro hočem.«

»Lepo. Hvala vam. Le da sem jaz drugačnih misli.«

»Marsikatera bi si vse prste obliznila, če bi jo štefan povprašal,« je nagovarjal stric.

»Naj si jih kar. Jaz si še enega ne bom.« Vida je hitela z grabljami razbrskavati krtino.

»Pa vendar —« je še skušal siliti Joža.

»Nič vendar. Ne maram ga,« se je odrezala Vida na kratko.

Strica je minilo potrpljenje: »Kaj misliš, da bo kakšen princ prišel pote?«

Poravnajte naročnino!

»Nič ne mislim. Bi ga tudi ne hotela.«

»Pa pojdi za nuno, če si taka,« je Joža uščipnil.

Vida se ni pustila razdražiti. Zaustavila je grablje in se nasmejala stricu: »Zaenkrat nimam še namena. Ne zarečem se pa ne.«

»O, saj vem. Za kakšnim drugim fantom naskrivaj gledaš,« je podražil stric nečakinjo.

Vida se je razhudila: »Kdo vam je pa spet to natvezil? Pa če bi prav, kaj komu mar? Tudi ne tajila bi nič.«

Metki je postalo dolgčas, ko se ni nihče zanj go menil. Potihem je prišla za strica in ga pričela tepsti s šibo: »Hi, hi, hi!« rada bi se šla konje. Joža je ustregel otroku in se je prestopil, kakor bi ga bila deklica res pogнала. Še rezgetati je poskusil: »Hahaha.« Vsi trije so se zasmejali. Stric je postal vse drugačne volje. Obrnil se je k Vidi: »Lej, še otrok me podi. No ja. Jaz sem svoje povedal. Naredi pa kakor hočeš. Svoj navsezadnje si pa res še mlada.«

»Tak le sprevadite.« Vida je bila spet vesela: »Saj nisem neumna, da bi se kar iz otroka pokopala v skrbi. Še vsaki je bilo žal. Nekaj let bi bila pa res rada dekle.«

»Imaš prav.« Stric je odšel nazaj na hrib. Spet se je oglasila sekirica.

»Aha! Sem prav vedela, da mu je štefan naročil, naj govori z menoj.« Vidi se je dobro zdelo, da je uganila. Tik nje je zasmrkala Metka: »Packa. Kakšna pa si.« Očedila je deklici nasek. Otrok je pa še zaprosil: »Teta, lulat,« in sta še to opravili.

Seveda bi bilo lepo imeti otroke okrog sebe in se z njimi ukvarjati, je pomislila Vida. Pa za to je vendar še čas. S štefanom pa — Nak! Rajši ne.

Metka se je naveličala šibe, vrgla jo je stran. Zmotili so jo modri cvetovi jeternika, ki so se skrivali pod grmovjem. Zlezla je pod veje in začela nabirati šopek. Vida pa je trebila po v mejo puščeni njivi navzdol. Delo je bilo zamudno. Je bilo dokaj kamenja.

Na cesti se je ustavil težak voz. Vrečnikov Matevž je pripeljal gramoz. Še preden je pripravil natega, obrabljeno žrd, da zvrne gramoznico, je zaklical proti Danejevi njivi: »Vida! Pojdi pomagat zvrčat!«

Seveda, ni mislil zares. Le ogovoril je brhkega deklīča.

»Še samemu ti ne bo kaj vzdigniti, ko si močan za dva,« je znala prav odgovoriti Vida. Komaj je dobro izrekla, se je res že usipal gramoz na tla h kraju ceste.

Matevž je spet spravil voz nared, potem je prav počasi — grede si je zvijal cigareto — vzdolž njive prišel do Vide: »Kar gledam te, kako hitiš. Meni se pa nič ne ljubi.«

»Kako, da ne?«

»Spomladansko sonce. Len postane človek po njem in rada ga glava boli. V Rebrī kar za prestajati ni. Najraje bi vrgel lopato stran, legel med cvetoče resje in zaspal.« Matevž je zaprl oči in z glavo pokimal, kakor bi se mu res dremalo.

»Ti bi spal. Seveda. Tak garač kakor si.« Vida se je zasmejala Matevžu. Grede se je ozrla na hrib, kjer je utihnili stričeva sekirica. Poleg Joža je stal Ulčarjev štefan. Le kdaj je prišel, da ga ni videla. Sedaj je bila trdno prepričana, da sta bila s stricem dogovorjena. Štefan nič kaj prijazno ni gledal njo in Matevža. Le kaj si misli! Gotovo ne ve, da ima Matevž že drugo izbrano. Kaj pa njemu mar. In je prav nalašč zadrževala Vrečnikovega. Govorila sta pa o spomladanskem soncu in vremenu.

»Nič ne pomaga,« se je odtrgal Matevž. »Kobile nisem orgnil. Utegne se mi prehladiti. In še eno vnožjo moram narediti danes.« In je odšel.

Vida se je namenoma tako obračala,

Vredno je živeti...

Da dobro storiš, je najizdatnejša vaba za življenje, četudi je veselje v življenju odpovedalo. Če si še tako trudna in bedna in sama, te to ne ovira, da dobro storiš. Če ti je bilo vzeto vse, kar je tvoja roka v posesti in ljubezni stiskala k srcu, ostane ti še vedno roka, s katero lahko dobro storiš. Če je tudi roka prazna, imaš še v srcu in v duši prelepo posest, ki jo lahko razdaš; to bo izdatnejše, kakor pa tisto, kar bi roka v resnici mogla deliti. Če je tvoj duh utrujen, tvoje delo bolno, še kljub temu lahko z veselim potrpljenjem daješ bogate darove svoji okolici. Vsak dan tisto dobro delo, ki jo je možno izvršiti.

da ni gledala na hrib. »Naj si Ulčarjev nikar ne domišlja, da mi je kaj zanj.«

Na tleh pred Vido so hreščale grablje. Za njo pri grmu je Metka brbrala sama s sabo. V vrhu lipe je pa žvižgal kos.

Vida je zaslišala za sabo korake. Ozrla se je.

»Dober dan, Vida!« je pozdravil Štefan.

»Bog daj!« Vida je bila v zadregi. Ni se ga nadejala. Le kaj ji pove. Ni vedela, da je stric svojemu prijatelju nasvetoval, naj še sam govori z dekletom. Da morebiti kasneje ne bo kaj rekel.

Štefan prav gotovo ni bil boječ fant. Prej drzen. Pa sedaj kar ni vedel, kako bi začel. Če ji je kaj vroče, je vprašal Vido. Odgovorila mu je, da ne, pa je bilo pogovora konec. Ni mu kazalo drugače, kakor da jo kar naravnost vpraša: »Vida! Ali nista prej s stricem o meni govorila.«

»Sva.« Vida je štefana samo mimogrede pogledala.

»In si menda rekla, da nisem nič prida fant.«

»To pa ni res.« Vida je bila kar huda.

»No ja. Ne naravnost.«

»Okrog voglov pa še manj.«

»Da ti nisem všeč, si dala razumeti.«

»Tudi ne. Celo poudarila sem, da ti ni nič reči.«

»Da me pa ne maraš, to si pa rekla.«

»To je pa res.« Vida se ni bala povedati naravnost.

»Zakaj pa ne, če smem vedeti?« Štefanov glas je bil zamolkel.

»Ko bi sama vedela. Menda nisva drug za drugega.«

»Morebiti si še sčasoma premisliš.«

»Ne bom si. Kar za kakšno drugo poglej, Štefan! Bo najbolj prav.«

»Če je pa tako —«

»Tako je, tako, pa nič drugače. Kaj bi ti tajila.«

»Si mar huda name?«

»Nee. Ti si morebiti nejevoljen name?«

»Ne morem biti.«

»Potem je pa prav. Se vsaj ne bova postrani gledala.«

Štefanu je bilo težko: »Mamo vašo moram še pozdraviti.«

»No le.«

Počasi je odhajal. Noga mu je zastajala. Nekajkrat se je ozrl nazaj. Vida je že spet hitela trebiti.

Materino veselje

»Sem mislil,« je ogovoril Štefan Danejko, »da bodo moji otroci vas klicali za staro mamo. Pa ne bo nič.«

»Takooo —« Danejka se je narejeno začudila.

»Vida noče.«

»Mora biti že tako prav. Mlada je še.«

Štefanu je kar sapo zaprlo. Nadejal se je, da morebiti v materi dobi zaveznico. Mu je pa kar naravnost povedala, da hčeri ne mara nič prigovarjati. Kar muditi se mu je začelo, Danejka pa ga je povabila, naj pride še kaj v vas. Pa čeprav ne zavoljo Vide. Zavoljo drugih.

Sonce se je približalo vrhovom gora. Jeranovi so odhajali nazaj v Lesce. Metka pa ni hotela od Vide. »Pa naj nocoj pri naši Vidi spi,« je odločila mama.

»Naj pa,« je pristala Metkina mama in Vidina sestra Alenka.

Domov grede je kar tako med pogovorom rekla Danejka Vidi: »Tak si povedala Štefanu danes, da ga ne maraš.«

»Sem.« Vida je zardela.

»Kakor veš. Jaz nikomur ne bom nikoga silila.«

Čez travnike so letele vrane spat v goščo pod Svetim Petrom. (Dalje prih.)

Materin god

Tómc Stanka

Kaj naj Ti dam, mamica, za god? Ni-
česar nimam, da bi Ti dala. Tebi, ki si
nam sedmerim v največji revščini dala
življenje. Od ust svojih odtrgaš še in še
in nas hraniš. Izčrpali smo že Tvoje telo,
dan za dnevom pijemo Tvojo kri.

Mlada si še, toda Tvoje telo je kakor
steblo sončnice, ko dozoreva njen cvet.
Upognjeno, drobno, izsušeno. Obraz Tvoj
razoran, lica upadla, oči ugasli sveči, brez
sijaja. Truden je Tvoj smehlaj... Ta Tvoj
smehlaj pa nas vse dviga, osrečuje. Z
njim nam govoriš: »Glejte, otroci moji,

mnogo sem trpela, nisem omagala!« Ne
nisi omagala, ker življenje Tvojega živ-
ljenja je Tvoje veliko srce. Vse si pre-
stala iz ljubezni do nas svojih otrok.

Kaj naj Ti dam, mamica? Po svetu
sem šla iskat zlata in srebra. Rada bi ga
Tebi dala. Nisem ga našla. Svet me je
opeharil, razočaral. Vzel mi je še to, kar
si mi Ti dala — mamica. Vero v lepoto
življenja in dobroto človeških duš. Da,
mamica, srca mi ni nihče vzel, nisem ga
pustila vzeti nikomur. Srce je Tvoje, ma-
mica, in to je edino, kar Ti morem dati!

Domov

La

Povratak k Bogu, to je tisto, česar je
današnjemu človeku tako nujno treba.
Marsikdo se je odaljil iz hiše svojega ne-
beškega Očeta — kakor izgubljeni sin.
Odšel je iz očetove hiše v tujo deželo, od
vere v Boga in od zvestobe njegovim za-
povedim. Obubožal je in je zabredel v ve-
like stiske in nadloge; miloščine prosi
pred tujimi vrati. Premišljevali je začel
svoje bedno stanje, iskal je za vzroki tega
stanja in se je nehote zamislil v svojo no-
tranjost. To tiho razmišljanje v notranjo-
sti pa povzroči sklep za povratak k Bogu.

Premnogi izmed današnjih ljudi so se
le zato odtujili Bogu, ker so se odtujili
sebi; izgubili so Boga, ker so izgubili svo-
je notranje življenje, svojo dušo pa spu-
stili izpred oči. Da bi se vsi ti čimprej
vrnili iz zgolj zunanjega hlastanja in
zgolj v zunanost usmerjenega življenja,
je dolžnost nas vseh, da jim pomagamo.
V vrvenje in neugnano delo sedanjega ča-
sa jim skušajmo včasih najti in podati
vsaj eno višjo misel. Delo, ki je samo de-
lo, je pretežko, ako ne pride zraven tudi
še kruh življenja in pijača zveličanja.

Take tihe višje misli zbujaajo versko
življenje v duši in jo navajajo, da se tega
življenja oprime. Le začeti je treba; misli
same pa odmevajo potem v duši in si v
lastnem razmišljanju iščejo višjih ciljev.
Po končanem dnevnem delu, ko se zapro
vrata delavnic, pisarn in šol, ko tovarne

utihnejo s svojim hrupom, ko vse objame
mir in tihota doma, tedaj je čas, da se
človekove misli dvignejo od vsakdanjih
skrbi v višino otrok božjih, da se svet
vsakdanjosti osvetli in posveti s sveto mi-
slijo iz verskega področja. Na ta način bo
postalo tisto, kar tvori resnost življenja
tudi veselje in radost življenja in korak
za korakom bo vodilo vse pregnane in od-
daljene domov — k Bogu.

Franjo Neubauer:

Zveličar, vigred večna!

O Bog, kako je nagel
in grozen časa beg!
Ugasne žar poletja,
zapade zemljo sneg.

Trepečemo v mrazovih
in kličejo pomlad,
da zopet bi vzbrstelo
zelenje novih nad!

Zveličar, Vigred večna,
preženi zimski mraz
in v strašne naj temine
zasiže Tvoj obraz!

Prenovi zopet zemljo
in toplih dni ji daj,
s Teboj naj svetu zopet
miru odpre se raj!

Potovanja po Umbriji

D. O. D. — W. — Nadaljevanje

Pozornost obiskovalca zasluži pozneje na stavbo naslonjeno prosto stopnišče, ki veže oba dela mestne hiše in spominja na stopnišče v Orvietu. Podobno stopnišče vodi tudi s trga k stolnici in veže glavno cesto s cerkvijo sv. Fortunate. Ob treh razkošnih portalih opazimo povsem posvetne skulpture: moderno oblečene moške kipe in gola ženska telesa v skoro nemogočih drzah preprostega 14. stoletja. V notranjosti je grob znamenitega Jacopone da Todi, od katerega imamo prelepo himno »Stabat Mater«. Izhajal je iz bogate plemiške družine Todijev, pa je bil s smrtjo svoje žene — pri neki slovesnosti se je udrila tribuna z gledalci — in ko je ob tej priliki spoznal, da je pod svojo dragoceno obleko nosila spokorni pas, tako pretresen, da je odložil vse svetne časti, — bil je pravnik — razdelil vse svoje premoženje in živel v popolni revščini. Vse to mu je pridobilo naslov »Todijski norec«. Ko je pozneje hotel vstopiti v frančiškanski red, je moral s celo vrsto dovršenih pesmi dokazati, da je vendar nekaj več kot norec. Toda njegov pesniški dar, ki mu je prinesel toliko slave, mu je bil tudi v pogubo. Z ostrimi verzi je napadel papeža Bonifacija VIII. in je bil zato izobčen ter je moral v ječo. Papež Bonifacij, ki je bil razumen mož in energičen državnik, seveda pa prav nič čustven, ni mogel razumeti mističnega pesnika. Ni uslišal njegove prošnje, da bi ga zopet sprejel v Cerkev, četudi mu je druge kazni odpustil. Šele po papeževi smrti leta 1303. je bil Jacopone oproščen. Tri leta potem je umrl in zapustil celo zbirko prelepih duhovnih pesmi. Ljudstvo ga je častilo kot svetnika in ga je tudi Cerkev prištela blaženim.

Tik pred mestom Todi stoje nekatere renesančne cerkve; najlepša med njimi je S. Maria Consolazione (Sv. Marija Tolažbe), ki ima vitko srednjo kupolo in štiri prislone polkupole. Zidana je bila v letih 1508—1524, ne sicer po Bramantovih načrtih, kakor so prej mislili, vendar je kljub temu zgradba polna harmonije in pravi spomenik zrele visoke renesance.

Pri mestu Todi se odcepi mala stranška železnica, ki vozi mimo slikovitih gor-

skih mestec: Acquasparta, Castel Todino, S. Gemii, Cesi, z zelo starimi zidovi, toda moderno oblečeni gospodi in šminkanimi damami. Prva večja postaja je Terni, moderno deželno glavno mesto z bogato industrijo. Bil je prav semenj in zato po ulicah veliko prerivanje, ki je jasno pokazalo živalnost južnega ljudstva.

Najbolj zanimiva zgradba v tem mestu je palača v Via Cavour, kjer je stoloval tedaj Fascio. Zelo lepa je fasada in stebrovna lopa, s posameznimi gotskimi podrobnostmi, v celoti pa že renesanca. — Kdor z odprtimi očmi opazuje italijanske svetne zgradbe 14. in 15. stoletja, se lahko prepriča, da se renesanca v Italiji ni kar naenkrat pojavila in tudi ni morebiti kaka iznajdba Florentincev, temveč je stari način grajenja že močno pripravljala nanjo.

Znamenit je tudi rimski Amphiteater. Poleg Giardini pubblici je njegovo obzidje (opus reticulatum) iz belega apnenca in rumenega lehnjaka. Če gre opazovalec skozi dvorišče škofijske palače ali skozi palače kanonikov, stoji prav kmalu sredi arene. V zaraslem kotu vrta, kjer med podrtinami rasto modre perunike, pokaže vrtnarski vajenec vhod v temen hodnik, ki vodi okoli in okoli in je še precej dobro ohranjen.

Še ena slika mi je iz Terni ostala v živem spominu: lepa baročna stavba, ki spominja na naše stavbe in se mi je zato zdela tako domača, četudi je le privatna last.

Čas, ki mi je še ostal, sem porabila za to, da sem v preprosti, toda izvrstni »trattoriji« obedovala. Vsak potnik po Italiji izgubi prav mnogo poezije, ako se ne zanima tudi za prijetno razpoloženje, dobro postrežbo, prijeten duh s parmezanom potresenih spaghetti, pomaranč, espresso in kozarec črnega vina. Prav gotovo nekaj bistveno italijanskega ni doživel.

Avtobus, s katerim sem se odpeljala iz Terni, je vozil najprej po dolini rečice Nera in potem navzgor proti prastari Amerliji, ki daleč od sveta sedi na gorskem vrhuncu. Širok mestni jarek, za njim dobro ohranjeno obzidje in potem mreža str-

mih ulic in uličic, najbrže že stoletja vse neizpremenjeno. Na vrhu na mali planoti, škofijski seminar, škofijski dom, ki ga je najboljše primerjati s podeželskim župniščem. Amelska škofija pa tudi obsega samo dvanajst župnij z nekako dvajset tisoč dušami, kar odgovarja naši veliki dekaniji. Cerkevni zvonik stoji na prostem in ga obdajajo antični monumenti in v lepih črkah stoji napisano, da je škof Toro Perotti vse te starine zbral v letu 1631, da

mesto svojega starinskega značaja ne bi zgubilo.

Za starost mesta Amelije — ime je najbrž z omehčanjem nastalo iz imena Ameria — priča pa tudi še literarna zgodovina. Shranjen je namreč govor mladega Cicerona iz leta 80 pred Kr., ki ga je govoril v obrambo Seksta Rosciusa iz Amerije in si je s tem pridobil sloves dobrega zagovornika.

(Dalje prihodnjič)

Marija Žnidaršič:

Moja mati...

Ko materi obraz zazrem,
ki vanj je gube čas zarisal,
vem: napram njej jaz majhna sem.

Ko gledam v rjave ji oči,
vidim v njih le skrb, trpljenje,
prečutih sto in sto noči.

Ko te oči v solzah tope se
vsakokrat, ko jo zapuščam,
vem: ona vse, prav vse prenese.

Ko gledam nje obleko revno,
vem, da za to obleko skrito
utripa srce pohlevno.

Ko gledam njene bele lase,
ki so bili nekdaj črni,
vem, da nikdar ne misli nase.

Ko gledam njeno trdo dlan,
ki je vsa žuljava od dela,
vem: v njej zaklad je pokopan.

Ko zvečer ta trudna roka
še poišče rožni venec,
vem: v njej vera je globoka.

Ko materin obraz zazrem,
ki vanj je gube čas zarisal,
vem: napram njej jaz majhna sem.

Šopek marjetic

Jože Krivec — (Nadaljevanje)

Nekega dne je Irena Potočnik prišel v roke račun od urarja. Treba bi bilo plačati neke uhane, o katerih pa Irena ni prav nič vedela, ker jih tudi ni naročila. S tresočimi rokami je držala račun s suhimi številkami.

Na pol presenečena, še bolj v zadregi je položila papir na mizo. Misli so se ji zavozljale ob njem. Kaj če je ta račun za uhane, ki ji jih je Ivan podaril za rojstni dan, je tuhtala. — No, ta bi bila pa res lepa: najprej ji nekaj podari, potem pa priroma za to stvarjo še račun. To bi se reklo: človek si darilo sam plača, prav za prav drago plača, ker mora vzeti stvar, kakršne si ni izbral sam. Tega ona skoraj ni mogla verjeti. Za njen rojstni dan ji

Ivan vendar le ne bi mogel kaj takega storiti.

Da bi vrgla s sebe to morečo negotovost, se je brž napravila in šla z Bojančkom k Ivanu.

Ivana ni našla v pisarni. Na njegovi pisalni mizi so bili vse križem razmetani na pol popisani papirji, mape, peresa, žigi, vse, kar je rabil pri svojih poslih.

»Kje pa je Ivan?« je Irena vprašala stražnika, ki je delal pri drugi mizi. »Ga ni tu?«

»Gospod nadzornik je odšel na Ravno cesto. Dejal mi je, da se bo kmalu vrnil.«

»Na Ravno cesto je odšel? Peš?«

»S kolesom se je odpeljal,« je stražnik

kratko odgovoril in delal naprej. Očividno se mu je z delom mudilo in ne bi rad posedal še popoldne v pisarni. Zdaj so že napočili lepi dnevi, čisto pomladanski, s toplim soncem in je bilo tako lepo iti pod jasno nebo in se ga po dolgem času spet naužiti. Če pa je bilo preveč zaostalega dela, je moral priti tudi popoldne v pisarno delat.

»Nič ni povedal, čemu je šel tja ven? Ima mogoče kake opravke?« je Irena silila vanj.

»Nič ni rekel. Nekdo ga je poklical po telefonu in nato se je odpravil. Ne vem, kdo je bil. Bo že prišel, malo počakajte!«

»Menda vendar ni spet kaka sitna stvar. Kak vlom ali kaj podobnega.«

»To pa že ne bo. Pri takih stvareh se gospod nadzornik rad potegne nazaj. Tedaj moramo romati mi drugi. Pri zadnjem vlomu v ono veletrgovino, saj veste, kak halo je tedaj nastal, smo ga iskali, a ga ni bilo nikjer najti.«

»Kako? Saj je rekel, da je bil tam skoraј vso noč. Šele v jutranjih urah je prikolovratil domov. Kaj mi vendar pravite?«

»Resnico, gospa. Polhar in jaz sva bila tam. Vso stvar sva sama popisala in uredila, kar se je dalo. Zjutraj sva jih še slišala od gospoda nadzornika, kakor da bi bila midva kriva, da je vlomilec odnesel zdrave pete in bogat plen.«

»A tako?« je zajecljala Irena.

»Gospa, ne jemljite mojih besed kot pritožbo. Vem, da mu boste vse povedali, a jaz proti gospodu nadzorniku prav nič ne zabavljam. Le tisto kreganje zadnjič me je bolelo, ker ga niti malo nisem zaslužil.

»Ne bojte se! Tega mu ne bom nesla na ušesa. Bodite brez skrbi!«

Stražnik je delal naprej, pridno pisal, prebiral knjige. Jekleni udarci pisalnega stroja so odmevali od mrtvih, sivo pobarvanih sten. Z ene izmed njih je strmelala sem dol vladarjeva podoba.

Bojanček je pazljivo motril verige in gumijevke.

»Mamica, mamica!« je poklical Ireno. Potegnil jo je za krilo, ker ga ni hotela takoj slišati. Uprl je v njo svoje čiste oči in jo bistro gledal, da se je slednjič le predramila iz zamišljenosti.

»Kaj bi rad?« ga je vprašala in mu položila roko na glavico.

»So to tiste verige, s katerimi zvežejo tatove?« je pokazal na sveženj visečih verig.

»Od kod pa veš, da jih z verigami zvežejo?« ga pobara.

»Papaček mi je povedal. O, tolikokrat mi je že povedal, da jih zvežejo!«

»Da, Bojanček, to so verige za tatove,« je odvrnila.

»Veš, jaz bi jih trdno zvezal kot papaček. Noge bi jim zvezal, da ne bi mogli niti hoditi. Še tepel bi jih!« je pokazal mali svoje sovraštvo do njih. Papaček mu je o njih pripovedoval vedno tako, da jih Bojanček ni maral. Kar hud je bil nanje.

»Vidiš, če bi bil zadnjič vzel pomarančo, bi te bili tudi najbrž s takimi verigami zvezali. Joj, sinek, zvezali bi te bili! Ali bi si še potem upal priti k meni?«

Bojanček je povetil glavico in molčal. S temi grozečimi besedami ga je spomnila na prve pregrešne želje. Bilo mu je hudo in sramoval se je svoje male zablode. Že zadnjič, ko ga je zaradi tega karala, je sklenil, da ne bo kaj takega nikoli več storil.

Stopil je bliže k gumijevkam in jih boječe pobožal s prsti. Irena se je pomaknila k pisalni mizi. Preletela je z očmi nameštane papirje na njej. Nenadoma se ji je pogled ustavil kot pribit na drobnem rožnatem pisemcu, čez katerega je ležalo ravnilo. Nosilo je poštni pečat domačega mesta z datumom: 2. III. 193... — Pismo iz domačega mesta? Iz tega malega mesta, z nekaj zverženimi in stisnjenimi ulicami, prejme pismo?

Ni se mogla krotiti, da ne bi izvlekla papirja in ga prebrala. Od besede do besede so se ji oči odpirale bolj na stežaj, nekje na dnu je vzplamtela iskra, ki je netila ogenj v njih. Ko je prišla do besed: »Uhane, ki si mi jih podaril za Novo leto, sem ti poslala nazaj. Prosim te, da jih blagovoliš zamenjati. Rada bi enake, le z večjimi krožci. Moj zlati dobri Ivan, bodi tako dober in jih v petek zvečer prinesi s seboj« — ji je vztrepetalo vitko telo. V srcu se ji je skalilo prejšnje razpoloženje, kakor se skali voda, če vržemo vanjo blato. Udarjalo ji je v sunkih, kakor da jo hoče razgnati. Kri ji je planila v lica. Z lica so izginile zadnje poteze pričakovanja in mehkega smehljaja, porodile so se trde

črte bolesti in rahlega razočaranja. Ali naj se razjoče in raztrga ta papir na drobne koščke, da ne bo mogoče razbrati niti črke z njih? Zasvetilo se ji je: jasno je spoznala, zakaj je Ivan prihajal zadnje čase pozno ponoči domov, se je ogibal in jo puščal samo. Nekaj mesecev sem se je to že tako godilo. Tudi skrivnost računa za uhanje se ji je razgalila.

Kdo ve, kako dolgo bi bila še strmela v počekani papir — nekatere besede je prebrala in jih ponovila že več kot desetkrat — da ni prišel Ivan. Z velikimi koraki jo je primahal. Ona se niti za prst ni premaknila. Stala je, kakor bi jo bili prikovali ali ji s smrtjo zagrozili za vsak najmanjši gib.

Prvi hip ji je hotel nekaj z vedrim obrazom pripovedovati. Pred obraz mu je naglo pomolila pismo. Za trenutek je osupnil, kakor bi mu bilo sapo vzelo ali bi bil hotel pretehtati v teh sekundah vso resnico, ki je ležala v besedah na papirju. Kot blisk pa je zažarel v njegovih očeh nepričakovano divji ogenj, kakor bi se bile v njegovi notranjosti vnele hkrati vse nad-

človeške moči. Obraz se mu je raztegnil. Mučne, od naglega duševnega napora povzročene poteze so ga spačile.

»Kaj brskaš po moji mizi?« je divje zarohnel. Prestopil je, da se je skoraj dotaknil njenih kolen ter jo prebadal z divje sršečimi očmi. Ona je kot kip strmela vanj. »Kaj se vtikaš v moje stvari?« Z mogočno kretnjo je dvignil roko nad njeno glavo, da bi jo mogle zrušiti s prvim udarcem na tla. Zadnjo sekundo je Irena zbrala vse moči, da je mogla odskočiti pred grozno roko.

»Ivan, otrok je tamkaj!« je zakričala. Njen, docela spremenjeni glas, poln neke groze in bolesti, se mu je zabil prav do srca. Ozrl se je po otroku za svojimi hrbtom. Pobesile so se mu roke, val največje napetosti se je razbil.

Pristopil je stražnik, da bi ju pomiril. Ni bilo več treba.

Irena je že zgrabila Bojančka za roko in ga naglo odvedla iz pisarne. Še preden se je Ivan vsega zavedel, je bila Irena z otrokom in pismom že davno na cesti.

(Dalje prihodnjič.)

Prehrana zdravega in bolnega človeka

Milica Sivec — (Nadaljevanje)

Losos, jegulja in slanič imajo mastno meso, ki je težje prebavno.

Ribe navadno pečemo in cvremo, včasih tudi kuhamo. Surove uživamo, če so nasoljene n. pr. slanič ali neprodušno zaprte v olju n. pr. sardine. Ikre rib zavrzemo, ker povzročajo grižo. Jegulja ima v svoji krvi strupe, ki se pa s kuhanjem uničijo. V škrgah in luskinah rib se pogosto skrivajo razni zajedalci, zato jih je treba odstraniti. Z dolgim praženjem in kuhanjem riba pridobi na okusu.

Neprijeten duh morskih rib deloma odpravimo z limonovim sokom, če jih položimo v sladko posneto mleko, ali če jih operemo v vroči slani vodi.

Mnogi visoko cenijo tudi rake, žabe, polže, ostrige in sipe. Raki in žabe so najokusnejši v mesecih brez črke r, to je od maja do konca avgusta. Ostrige uživamo žive. Ker pogosto vsebujejo kali kužnih bolezni so zelo nevarna jed.

Sveže zaklano meso je žilavo, trdo, suho in brez soka. To meso se nahaja v stanju mišične odrevenelosti in ga ni mogoče skuhati do mehka. Po preteku 24 do 36 ur se to stanje izpremeni, meso postane potem mehkejše in lažje uporabno v kuhinji.

Meso zori pod vplivom v njem se tvo- reče mesnatomlečne kisline v zvezi z nekim fermentom. Če podpiramo delovanje mesnatomlečnatih kislin in drugih kislin, zori meso hitreje. V ta namen ga zavijamo v krpo namočeno v kisu ali ga devamo v kislo mleko. Na drobne kosce razrezano in stolčeno meso je uporabno prej. Najbolje, to je polagoma zori meso, ako ga obesimo v mrzel prostor s toplino 4° C; ne smemo ga pa postaviti naravnost na led. Divjačina naj visi dalje časa, ker je najboljša tik pred začetkom razkrajanja.

Če bi pustili ležati meso na toplem še dalje časa, bi se pričelo razkrajati in iz-

ločati strupe. Najprej se začne razkrajati meso rib in lupinarjev (polžev, ostrig) in je uporabno le v svežem stanju.

Mesna hrana se zaradi svojega prijetnega okusa, nasitljivosti in lahkega, hitrega pripravljanja vedno bolj uveljavlja. Brezmesna kuhinja zahteva več skrbi, časa in spretnosti. Hranilna vrednost mesa je zelo izdatna. Po kalorični vrednosti prekaša marsikatero drugo hrano, glede na življenjske snovi, ki so jih odkrili v novejši dobi, pa ostaja daleč za njo. Surovo meso sicer vsebuje v vodi topljivi vitamin B, ki ga nasoljeno, posušeno in kuhano meso nima. Največ hranilnih vrednot vsebuje surovo in naglo pripravljeno, le malo pečeno meso v obliki naravnih zrezkov na angleški način, t. j., da zakrcknejo samo zunanje beljakovine, v notranjosti pa ostane meso še sveže in krvavo. Žal je zavživanje takega mesa našemu zdravju lahko zelo škodljivo.

Zaradi prekratkega kuhanja ali pečenja toplina v notranjosti mesa ne doseže one višine, ki je potrebna, da uniči povzročitelje raznih bolezni. Mnoge kužne bolezni n. pr. jetika, vranični prisad i. dr. se razširjajo od živali na človeka potom mikrobov, ki se nahajajo v mesu. Nekatere vrste mikrobov izločajo v mesu moč-

ne strupe, ki povzročajo bljuvanje, drisko in večkrat tudi smrt. Najnevarnejše zastrupitve z mesom povzroča bacil bitulina, ki se razvija tudi v brezračnih prostorih n. pr. v mesnih konzervah, klobasah in gnjati, ter izloča smrtno nevaren strup (toksin). Od botulina okužene konzerve poznamo po tem, da imajo vzbočene stene.

V mišičevju raznih živali, zlasti prašičev, žive trihine, ki imajo obliko majhnega črvička. Z zauživanjem surovega mesa pridejo te trihine v naša čreva, kjer ostanejo, spolno dozore in zaležejo mlade. Stare potem poginejo, mlade pa prodrejo črevesne stene, pridejo v mozgovne in krvne cevi in po njih dalje v mišičevje, kjer se razvijajo dalje.

V govejem in svinjskem mesu se pogosto nahajajo tudi mali črvički, ikre imenovani. Iz ikre se razvije v tankem človeškem črevesu trakulja, ki se tam hrani in razvija ter doseže dolžino 3 do 4 metrov. S človeškimi odpadki prihaja na dan nešteto njenih drobnih jajčec, ki jih iz nehigienskih, odprtih stranišč odnaša voda v bližino hlevov, kjer jih svinje s hrano použijejo in se potem v njihovem telesu iz njih razvijejo ikre.

(Dalje prihodnjič.)

V N A Š I H D O M O V I H

Nič več ne znamo biti doma...

Zakaj ne znamo biti več doma? Kaj je bistvo veselega ali vsaj zadovoljnega sožitja? Udobno nam je v družbi, kjer drug drugega poznamo, ne samo po videzu, temveč po bistvu, po ljubih navadah, po majhnih posebnostih, ki nam nalagajo gotove obzirnosti, katere seveda tudi sami zase zahtevamo. In če kje, se morajo družinski člani tako poznati, mož in žena, otroci in starši! V družbi sami nase pazimo, se ogibljemo neprijetnih razvad, smo obzirni vsaj do višjih. Doma hočemo biti pa taki kot smo. In prav je tako! Z domačim suknjičem naj bi mož odložil uradnika, zdravnika, trgovca in bil samo še mož in oče. Na ženi in materi pa je, da mu je tudi ona žena v času, ko je doma, da ima vsaj nekaj

časa tudi zanj, da mu ona privede in približa otroke. Mož sam bo večkrat le težko našel pot do njih. Pa odrasli sinovi in hčere? Kaj jih zanima? šport, kino, gledališče! Tebi se zdi vse to odveč. Nimaš časa ne veselja za take stvari in že sam pogovor o tem ti je dolgočasen. Seveda, potem je pa težko! Pa morda bi le pogledala v časopisih po športnih vesteh, vsaj včasih pogledala kak film, se zanimala za gledališče, za nove knjige! Saj to ni tako težko in tudi tebe bo razvedrilo. Ne smemo zgubiti stika z našo mladino, iskati moramo poti do nje, četudi se nam zdi včasih vse nepotrebno in času 'nepri-merno. Da bomo poživili domači družinski krog, mu moramo nekaj žrtvovati, žrtvovati nekaj svojega časa, svojih misli, svo-

je lastne udobnosti. Pripraviti je treba topel in miren prostor, kot v sobi ali tudi samo v kuhinji. Pogrnjeno čisto mizo, kjer vsaj tisti čas, ko so vsi doma, nihče ne zahteva zase polovico prostora n. pr. za likanje ali za pisanje domače naloge. Poskrbeti je treba vsaj v začetku za kak zanimiv predmet, okrog katerega se potem razvijajo misli, pripraviti kako malo zabavo, igro, včasih tudi kak skromen prigrizek, presenečenje, čaj, kavo, kozarec vina, košček preprostega peciva. Saj je treba le nekaj dobre volje, pa pojde vse samo od sebe.

Vse to niso samo zunanosti, to je danes nujno potrebno vzgojno delo. Če se družina razkraja, jo je treba zopet združiti, če se družinske vezi rahljajo ali celo trgajo, jih je treba znova in trdno zvezati. Čeprav se ti zde vsi taki in enaki pripomočki izumetničeni, to je le prva vez ali prvi voz, ki bo pa samo takrat trdno držal, če bo zavezan na podlagi notranje pripravljenosti, vsaj malo požrtvovalnosti in mnogo dobre volje na vseh straneh. In zopet je mati tista, ki mora skrbeti za to podlago, ki jo mora sama imeti v največji meri, če jo hoče posredovati drugim. Tako nam bo včasih tudi nekoliko prisiljeno ostajanje doma prineslo mnogo sreče in blagoslova, zlasti pa smisla za tako zelo potrebno družinsko skupnost.

Kuharski zapiski za marec

Karfijolni narastek

Eno veliko ali dve manjši karfijoli razdeli na cvetke in jih skuhaj v slani vodi, v kateri naj se potem tudi ohladi. Medtem prepraži na 6 dkg masti ali presnega masla 4 dkg moke in zalij z $\frac{1}{8}$ l karfijolne vode in $\frac{1}{8}$ l mleka. Odišavi z zelenim peteršiljem, poprom in muškatom ter vmešaj sneg treh beljakov, žlico naribanega parmezana in kuhane ter odcejene karfijolne cvetke. Stresi goščo v namazano in z drobtinami potreseno kozico in peci eno uro v srednje topli pečici. Pečeno zreži na primerne koščke in daj s solato ali paradižnikovo omako na mizo.

Pečena jetrna pašteta s krompirjem

30 dkg jeter zreži na tanke listke in jih zmešaj s poprom in majaronom. Na žlici

masti prepraži veliko čebulo, dodaj pripravljena jetra in praži, da ne bodo več krvava. Potem zmelji jetra z mesnim strojem, jim primešaj 1 jajce, sol, muškato, peteršilj in limono ter za palec visoko napolni v primerno skledo, v kateri boš jed postavila na mizo. Medtem skuhaj $\frac{1}{2}$ kg olupljenega krompirja v slani vodi. Kuhanega odcedi in pusti nekaj minut na robu štedilnika, da pohlapi. Nato ga skozi sito pretlači na jetra, pokapaj s stopljenim presnim maslom in vse skupaj peci 40 minut v dobro segreti pečici.

Špinačni puding s špageti

10 dkg špageti skuhaj v slani vodi, jih odcedi in oplakni z mrzlo vodo. 20 dkg špinacije operi, skuhaj v slani vodi, odcedi, oplakni in grobo zreži. Na 2 dkg masti ali presnega masla prepraži 2 dkg moke, zalij z $\frac{1}{8}$ l mleka, odišavi s soljo, poprom, zelenim peteršiljem in dobro prekuhaj. Potem odstavi in zamešaj počasi 3 rumenjake, sesekljano špinačo in odcejene špageti. Dodaj trd sneg vseh treh beljakov in stresi v namazano in z drobtinami potresen model za puding. Postavi v lonec z vrelo vodo, pokrij s pokrovko, a pusti za prst široko špranjo in kuhaj v sopari 1 uro. Kuhan puding lahko zabeliš s presnim maslom ali pa ga samo obliješ s kako omako.

Oblečene hrenovke

Odloči od zeljnate glave zunanje liste in jih skuhaj v slani vodi. Odcejene zloži po več skupaj, jih osoli in opopraj ter namaži s sledečo omako: na 2 žlicah olja prepraži košček čebule, nekaj posušenih in poparjenih gob, nekaj slabših sesekljanih zeljnatih listov, odišavi s soljo, poprom in žlico paradižnika. Na vsak list deni polovico hrenovke, jo zavij in zloži v primerno kozico. Če imaš, pritrdi z zobotrebcem na vsako oblečeno hrenovko rezino slanine, drugače pa polij vse skupaj z žlico masti in speci v dobro segreti pečici. Zloži hrenovke na krožnik. V soku, ki je ostal v kozici, pa razmešaj žlico paradižnika, zalij z vodo ali juho, pusti, da prevre in pretlači čez hrenovke.

Marmeladni kolač

Vmešaj 1 jajce in $\frac{1}{4}$ kg marmelade, odišavi z limonovo lupinico, cimetom in

nekaj kapljicami rumove esence, prilij $\frac{1}{4}$ l mleka in $\frac{1}{2}$ kg s pecilnim praškom zmešane moke. Stresi v namazan in z mo-ko potresen piškotni model in peci 1 uro v srednje topli pečici.

Jabolčna pena

Speci v pečici 1 kg kislih jabolk in jih pretlači skozi sito. Stepaj trd sneg treh beljakov še nekaj časa s 3 dkg sladkorja, dodaj potem še 12 dkg sladkorja, ohlajena in pretlačena jabolka, žlico ruma ali nekaj kapljic rumove esence in stepaj še pol ure, da se vse skupaj zgosti v trdo peno. Napolni jo visoko v skledo, postavi za kra-

tek čas na mrzel prostor, potem oblij z gostim lepo rdečim malinovcem in postavi na mizo.

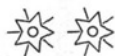
Mrzel jabolčni zdrob

3—4 lepa jabolka zreži z lupino in peščiščem ter jih s sokom pol limone, 10 dkg sladkorja, čepcem soli in $\frac{1}{2}$ l vode skuhaj do mehkega. Pretlači jih potem skozi sito, postavi zopet k ognju in zakuhaj 12 dkg pšeničnega ali koruznega zdroba. Mešaj, da se zgosti in zdrob zmehča ter prilivaj polagoma $\frac{1}{2}$ l vrelega mleka. Odišavi z rumom ali rumovo esenco in stresi v stekleno skledo. Ohlajeno lahko zvrneš ali kar v skledi serviraš s sadnim sokom.

Za pridobitev nagrad nabiralkam novih naročnic je pogoj, da je vsa naročnina za list plačana do konca meseca marca

ZA PRIDNE ROKE

Modne novosti

1. Ljubka mladostna obleka iz lahkega volnenga blaga ali umetne svile. Zgoraj nabran sprednji del in nabrani žepi učinkovito poudarjajo lahno, prožno noto.

2. Obleka iz baržuna, svile ali volnenga blaga. Visoka, zaokrožena vratna širina je zelo ugodna ob hladnem vremenu. — Skrita gumbna zapona in položene gubice.

3. Z ozkim krilom, kimono bluza in s kratko jopičo dobimo lepo popoldansko obleko.

4. Lagoden model iz poljubnega temnega blaga za močne postave s svetlim vstav-

kom z robčki. Zelo lično je vratno drapi-ranje.

5. Za bluza, ki jo nosimo preko krila, rabimo krep ali progasto svilo. Sprednji del pod naplečnikom in v pasu lahko nabere-mo.

6. Dehteča bluza iz belega batista. Dvoj-ne čipkaste naborke prišijemo pod poševne robčke sprednjega dela bluze. (Rabimo ca 12 m čipk.)

7. Iz starega — novo bluza!

8. Predpasnik vežemo ob strani s trakci.

9. Oblekco z raglan-rokavci obrobimo s pisano vrvico ali zobčasto tvezjo.

10. in 11. Telovnički za prenovitev starih oblek.

Iz uredništva in uprave

Družinska kronika

V 12. številki »Vigredi« 1940 je bil razpisnatečaj za najboljši spis, ki bi ga vpsalale Vigrednice, ko bi opisale kroniko svoje družine. Zanimanja in tudi povpraševanja je bilo v začetku mnogo. Potem pa je potihnilo in je bilo pričakovati, da že prav mnoge pišejo kroniko svojega doma. Kmalu so začeli prihajati spisi. Odsek, ki je bil določen za presojo došlih »Družinskih kronik«, je imel kar dovolj dela. Vendar se je kmalu pokazalo, da pošiljateljice v splošnem niso prav razumele in si tudi niso dale zadostnega truda in vne-
me, da bi bile zadele pravilno pisanje kronike. Nekatere so nagromadile kar cele sklade datov in števil, druge so kramljale brez vsakršnega krajevnega in časovnega podatka, zopet druge so se spu-
stile v zabavno pripovedovanje in so po-
zabile, da pišejo kroniko. Tako je izmed lepega števila vpsanih spisov, ki jih je odsek za oceno prebral, prišlo samo šest v ožjo presojo. Te so bile (navajam jih v abecednem redu): Belak Bernardka iz Črnomlja, Bošteleva Marija iz Pišec pri Brežicah, Čadež Francka iz Poljan nad škofjo Loko, Dovč Marija iz Stožic, Homšak Henrika iz Bele pri Motniku in Mavrič Marija iz Bočne pri Gornjem gradu.

Kljub vsestranskim razgovorom za in proti je ocenjevalni odsek ugotovil, da ni nobena izmed navedenih dosegla pravice tekmovanja za razpisane nagrade (din 500, din 300 in din 200). Vsaktera izmed njih ima v svojem spisu večje ali manjše pogrške, ki ne odgovarjajo razpisu, da bi namreč res predstavljali kroniko, in sicer družinsko kroniko, ki bi jo bilo možno nagraditi z eno izmed razpisanih nagrad in kot vzorno družinsko kroniko objaviti v »Vigredik«. Zaradi nepoznanja razmer tudi uredništvo ni moglo nobene izmed teh kronik toliko popraviti, da bi bila dosegla vsaj tretjo nagrado. Vendar je izmed vseh šesterih spisov kronika Marije Mavrič še najboljša. Zato ji je ocenjevalni odbor priznal tolažilno nagrado v obliki leposlovne knjige. S tem jo obveščamo in ji naročamo, naj se oglasi z dopisnico, ker nam ni znano njeno sedanje bivališče, ali se oglasi osebno v upravi »Vigredi«, Slomškova ulica št. 1.

Vsem Vigrednicam pa, ki so sodelovale pri tem skupnem delu, se prav lepo zahvalimo, da so pokazale toliko skupnosti in razumevanja za skupno stvar. Vsem Vigrednicam polagamo na srce, da se tudi prihodnjič odzovejo našemu vabilu in pri morebitnem prihodnjem tekmovalnem natečaju v čim večjem številu sodelujejo.

Gdč. Tončki Pogonk iz Strug na Dolenjskem se prav lepo zahvalimo za njeno pobudo glede vsebine Vigredi. Obenem jo prosimo, da se o priliki, ko pride kaj v Ljubljano, oglasi v naši upravi: Slomškova ulica 1.

Vsem, ki so nam v zadnjem času poslali svoje prispevke, prosimo, naj nekoliko potrpe zaradi objave, ker imamo še starejšo zalogo.

Nove knjige

»Slovenčeva knjižnica« je svojo izdajo nadaljevala. Za božične praznike sta izšli kar dve knjigi namreč »Pokojni župnik Kempens« in »Mož, ki je oropal mesto«. Prva je prijetna farna idila, ki prav lepo in v prijetnem tonu opisuje življenje na vasi, v katero posega vaški župnik z vsem svojim vplivom. Nepopisno prijetno so popisani poedini dogodki, iz katerih je razvidna vsa povezanost vasi in njenega prebivalstva z župnikom. V marsičem nalikuje to našim razmeram in je zato knjiga še tembolj privlačna. — Druga knjiga pa je napeta detektivska povest o spretnih ropih, ki so se dogajali v velikih mestih in ki jih je izvajal učenjak, ki se je vozil malone po vsej Evropi navidez v studijske svrhe, v resnici pa, da je ropal na najbolj predrzen način. Za izprembo prav prijetno berivo. — Nadalje sta izšli tudi »Moje ječe« italijanskega pisatelja Silvija Pellica, ki so ga Vigrednice spoznale v prejšnjih mesecih iz uvodnega spisa. Ta knjiga ima prekrasno vsebino. Izšla pa je tudi še »Zlato večnega juda«, ki silno napeto opisuje svetovno nadvlado judovstva in njegovega bogastva in nazorno prikazuje vzroke za sedanjo svetovno vojno. — Kakor znano so knjige Slovenčeve knjižnice po 5 L.

Poravnajte naročnino!

Kupujte svoje elektrotehnične potrebščine v prodajalni

Mestne elektrarne ljubljske

na Mestnem trgu št. 1

Oglejte si zalogo lestencev, miznih in drugih svetilk ter električnih aparatov za razne gospodinske sorhe, vse prvostne izvedbe, kakor tudi žarnice za razne napetosti in raznih izvedb. / Priključne ovrice in drobni zatikalni material nudimo po nizkih cenah in dobre izvedbe. / Izoršujemo v stroko spadajoča popravila pri instalacijah, na aparatih in napravah najhitreje in v lastnih delavnicah

Ravnateljstvo Mestne elektrarne ljubljanske

Krekov trg šte. 10-II

Ako gre za zavarovanje, pride v poštev le

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi;
2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje „Karitas“. — *Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici!*

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

Z A D R U G A Z N E O M E J E N I M J A M S T V O M

**v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 6,
nasproti hotela Union**

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodneje obrestuje. Daje posojila na vknjižbo in proti poroštvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.